

בענין: הקובלנה נגד ד"ר אורי ריחני

צו לפי סעיף לפקודת הרופאים (נוסח חדש) תשל"ז – 1976

ד"ר אורי ריחני (להלן הנקבל) הורשע ע"י בימ"ש השלום בחיפה ב-10 פרטי אישום של נטילת שוחד ממטופלים על ידו בבית החולים בנהריה. השוחד ניטל בהקשר לשרות רפואי שהוא נתן לכל אחד מהם. ההרשעות היו לאחר שהנקבל הודה בכל האמור בכתב האישום.

ביהמ"ש גזר על הנקבל 6 חודשי מאסר שרוצו בעבודות שירות, 6 חודשי מאסר על תנאי, קנס של חמישים אלף ₪ ופיצוי בסכום כולל של 150,000 ₪, ממנו ישולם לכל אחד מהמטופלים ששיחדו את הנקבל סכום המתאים לסכום השוחד.

בנטילת השוחד עבר הנקבל שתי עבירות משמעותיות, האחת הרשעה בפלילים שהיא עבירת משמעת לפי סעיף 41 (5) לפקודת הרופאים (נוסח חדש) תשל"ז – 1976 (להלן הפקודה) והשניה התנהגות שאיננה הולמת רופא מורשה. כיוון שכך הגיש המשנה למנכ"ל משרד הבריאות קובלנה נגד הנקבל שכללה את שני הסעיפים הללו.

שר הבריאות מינה ועדד לפי סעיף 44 לפקודה, עליה הוטל לשמוע את שיש לנקבל לאמר, לרכז את החומר כולו, ולהגיש לשר את המלצותיה. ועדה זו שמעה את שיש לנקבל לאמר, היא שמעה גם עדים, גם את טעון ב"כ הקובל, וביום 6.9.09 היא הגישה לשר הבריאות דו"ח בו היא המליצה על התלית רשיון הנקבל לשנה.

דו"ח זה הועבר אלי, נוכח האצלתה אלי של סמכות שר הבריאות לפי סעיף 41 לפקודה.

הרשעת הנקבל בביהמ"ש התבססה על הודאת הנקבל בכל האמור בכתב האישום, ובמסגרת עיסקת טיעון שנעשתה בינו לבין התביעה.

גם שם, גם בהליך שהתנהל בפני הועדה, השמיע והציג הנקבל עדויות רבות מטעם רופאים, מטופלים, אנשי צבור ואחרים. כל אלו משבחים ומפארים את פועלו של הנקבל, שכיחן עד לארועים הנדונים כאן, כמנהל מחלקת עינים בביה"ח בנהריה, הן כרופא בעל רמה ויכולת מקצועית יוצאת דופן, הן כאדם שהיה קשוב למצוקות מטופלים, הן כמי שהתנדב ללא תשלום לסייע לנוקמים לטפול רפואי, הן כמי שהתנדב לטפל בנפגעים במבצע עופרת יצוקה, הן כמי שהתנדב לטפל בנוקמים לכך בגינין, והן כמי שהקדיש את כל אונו ומרצו המקצועי והאנושי לטובת מטופליו. אי אפשר שלא להתרשם מהאמור בעדויות ובחוות הדעת האלו. אולם מנגד אי אפשר שלא להתרשם מהנחישות, ההתמדה והרצף רב השנים שבמעשי הנקבל.

המדובר הוא ב-12 אישומים שענינם מטופלים או קבוצות מטופלים ששילמו לנקבל סכומים שנוו בין 5,000 ₪ ל- 36,000 ₪, והכל כדי להבטיח את טיפולו שלו בהם, וגם בחלק מהמקרים אספקת קרניות להשתלה. הסכום הכולל שנטל הנקבל ממטופלים אלו הסתכם בלמעלה מ- 144,000 ₪ בתקופה של קרוב לעשר שנים (מ- 1997 עד 2007).

כתב האישום מפרט מקצת מהרקע ל"עיסקאות" שנעשו בין הנקבל למטופליו. כך למשל אמר הנקבל לאחד מהם "כי אם לא ישלמו לו באופן פרטי, יש סכוי סביר שהמנתח יהיה מתמחה מביה"ח. קל לשער את המצב בו מצוי מטופל, שאין יקר לו ממאור עיניו, כשבעל הסמכות המקצועית אומר לו: או אני או מתמחה. במקרה אחר אמר לנקבל מטופל שעמד במצב דומה "שקשה להם לשלם סכום כסף כה גבוה, והנאשם הבהיר כי אם ישלמו לו את הסכום המבוקש הוא עצמו ינתח ... תוך שבוע".

במקרה אחר סבל מטופל שנותח בעינו הימנית, מכאבים בעינו השמאלית. "הנקבל ... הציע לו לעבור ניתוח חדשני.... ודרש ממנו 12,000 ₪ (המטופל טען כי אין ברשותו את סכום הכסף ... ובתגובה הציע הנאשם לשחררו למשך יומיים מביה"ח על מנת שיוכל להשיג את הכסף" – הכסף הושג והניתוח בוצע.

וכך עוד מקרה ועוד מקרה לאורך כל השנים הללו. ענינו הרואות שאין מדובר כאן במי שכשל מבלי משים, כשל חד פעמי שאחריו לא יסף עוד. המדובר הוא ב"אורח חיים" מתוכנן היטב מצד אחד, וחוזר על עצמו, פעם אחר פעם מצד שני. אורח חיים זה לא היה נפסק, ככל שניתן להסיק, והוא היה ממשיך ומתנהל בדרך בה התנהל בעבר, אלמלא נחשף "אורח החיים" על ידי כלי התקשורת (במקרה זה תוכנית כלבוטק).

טענת "קיוזו" שנטענה בענינו על ידי הנקבל, ולפיה יש "לקזז" את מעשיו הטובים, כנגד חטאותיו יכולה אולי להשמע במקרים של כשל מקרי שנעשה מבלי משים, בקלות דעת, מתוך כניעה רגעית לפתוי, ואולם היא אינה יכולה להשמע כשמדובר בעבירות שהפכו להיות אורח חיים.

חרף זאת אני מוכן לקבל שבמכלול השיקולים הנשקלים, ניתן להביא בחשבון את אופיו הכללי של הנקבל, וגם את תרומתו, זאת לצד היבטים אישיים הפועלים לקולא ובהם חלוף זמן, חולי, עונשים "מקבילים" בהם נענש בשל אותן נסיבות ועוד. דא עקא שגם כשכל אלו מובאים בחשבון, קשה לקבל שיש הלימה בין התגובה המוצעת ע"י הועדה לבין החומרה היתרה שבמעשים שבוצעו בנחישות ובהתמדה משך שנים.

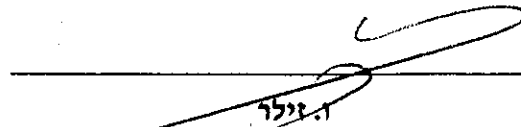
השאלה הניצבת בפני, לאור כל אלו, היא אם מקרה זה שייך לאותם מקרים בהם ראוי ששר הבריאות יתערב בהמלצותיה של מעדת המשמעת. כלל המוצא הוא שאל לו לשר להתערב בהחלטת ועדות משמעת כאלו, אלא רק במקרים חריגים, בהם נפלה שגיאה בהליך או בהחלטת הועדה, או בהם חורגת החלטת הועדה ממתחם הסבירות.

יש לי ספק אם המלצת הועדה מצויה במתחם זה. בהנחה שהיא אכן נמצאת במתחם זה, הרי שזהו מקרה גבולי. אולם כשאני מצרף ל"שטח האפור" בו נתונה המלצת הועדה, את העובדה שלפי הראיות שהובאו מדובר בשבר כלי של אדם שנפל מאיגרא רמא לבירא עמיקתא, שהודח מניהול המחלקה והמצוי במשבר משפחתי, שנענש כבר בפלילים ושעוד צפוי להענש בביה"ד של עובדי המדינה, ושענויי הדין שעברו עליו הם מהחמורים, יש בכל אלו להטות את הכף במידה מסויימת לטובת הנקבל. לא בלי היסוס אני מאשר את המלצת הועדה.

רשיונו של הנקבל יותלה לשנה אחת החל מ- 1.1.2010.

1711.09

ניתן היום

נ. זילבר

נשיא (בדימוס) של ביהמ"ש המחוזי בירושלים